
A sportversenyekre történő nevezési jog egyes kérdései, különös tekintettel a kajak-kenu sportág szabályaira

ÁBRAHÁM ATTILA *

a sport legfőbb erényei közé tartozik az igazságosság, az eredmények összehasonlíthatósága, mérhetősége és az írott szabályokon is túlmutató fair-play. Az egyes sportágakban minden résztvevő számára azonos feltételek állnak rendelkezésre (igazságosság), hogy megmutathassák mire képesek. Az azonos feltételrendszer kialakítása elengedhetetlen, amelyhez nagyon precíz szabályrendszerre van szükség. A szabályrendszer elemei nagy változatosságot mutatnak, vannak közöttük nemzeti jogszabályok, nemzetközi jogszabályok, nemzeti és nemzetközi sportági szabályok, versenyszabályok és egyéb szabályzatok. Túl a sporteredmények adta dicsőségen az egyes résztvevőket a modern sport jelentős bevételhez, anyagi és egzisztenciális biztonsághoz juttatja.

A sport - a sportközvetítések által - mára a szórakoztatóipar részévé vált, amelyben elképesztő pénzüsszegek is megjelentek. A Szellemi Tulajdon Világszervezete¹ adatai szerint például a 2010-es Dél-Afrikai labdarúgó világbajnokság – a jegyértékesítésen kívül – 3,7 milliárd amerikai dollár (USD) (jelen árfolyamon számolva cca. 1.070 milliárd forint) bevételt generált. A közvetítési jog értékesítéséből 2,4 milliárd USD (jelen árfolyamon számolva cca. 705 milliárd forint), a marketing jogok értékesítéséből 1,1 milliárd USD (jelen árfolyamon számolva cca. 305 milliárd forint), egyéb liszensz jogok értékesítéséből és rendezési jogért fizette díjból 0,2 milliárd USD (jelen árfolyamon cca. 60 milliárd forint) bevétel származott.²

A 2012-es londoni olimpia 8,046 milliárd USD (jelen árfolyamon cca. 2.333 milliárd forint) bevétellel zárult, amelyből a közvetítési jogok 3,85 milliárd USD (jelen árfolyamon cca. 1.117 milliárd forint), nemzetközi szponzoráció 0,95 milliárd USD (jelen árfolyamon cca. 276 milliárd forint), a szervező bizottság és a helyi szponzoráció 1,838 milliárd USD (jelen árfolyamon cca. 533 milliárd forint), a jegyértékesítés 1,238 milliárd USD (jelen árfolyamon cca. 359 milliárd forint), az egyéb liszensz jogok értékesítése 0,17 milliárd USD (jelen árfolyamon cca. 49

* PhD-hallgató, Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar. Témavezető: Prof. Dr. Papp Tekla tanszékvezető egyetemi tanár.

¹ World International Property Organisation, (továbbiakban WIPO) az ENSZ szerve, amelynek 188 ország a tagja.

² Forrás: <http://www.wipo.int/ip-sport/en/broadcasting.html> (2015.10.30)

milliárd forint) bevételt jelentett.³ Kimagasló érdeklődésre tartanak számot a kiemelt sportesemények - csak néhányat említve a legnépszerűbbek közül - a labdarúgás sportág világ-⁴ és kontinens bajnokságai, a Bajnokok Ligája sorozat⁵, de szintén sokan követik a nyári és téli olimpiai játékok⁶ eseményeit. Magyarországon nagy figyelem kíséri az ún. sikersportágaink, például a kajak-kenu és az úszás hazai és nemzetközi versenyeit, versenyzőink hazai és nemzetközi szereplését.

Önmagában nem lehet elég a kiemelkedő sportszakmai munka, az akár önsanyargató, sok lemondással járó edzések sorozata. Mind a sportsikerek adta dicsőség, mind a jelentős pénzügyi-bevételi lehetőségek arra ösztönzik a sportszektort, hogy megfelelő legyen a szabályozás. Tanulmányunkban azt a kérdéskört vizsgáljuk, ami már a „rajtvonalra” állás előtti időszakot is meghatározza, azaz, milyen szabályoknak kell megfelelni a magyar versenyzőknek, hogy részt vehessenek az adott sportrendezvényen. Vizsgáljuk továbbá a magyar jogi, sportjogi szabályozás, valamint a kajak-kenu sportág vonatkozó hazai, nemzetközi és speciálisan az olimpiai részvételre vonatkozó szabályozások feltételrendszerét, azok érvényesülését. Úgy tapasztaltuk, a jogszabályok a sport némely területén nem kellően kidolgozottak, a fogalmak használata nem egységes, definiáltságuk tartalma értelmezési zavarokra adhat okot, ezért jelen munkánkban néhány ilyen problémára hívjuk fel a figyelmet és megoldási javaslatokat is nyújtunk.

1. Fogalomtár

A tanulmányunkban használt fogalmak, összefüggések értelmezését azzal szeretnénk könnyíteni, hogy fogalomtárba foglaljuk azokat. Mivel témaválasztásunk jelentős részben a kajak-kenu sportágat, annak szabályzatait elemzi, ezért elengedhetetlen a sportági fogalmak, sajátosságok beemelése is tanulmányunkba.

³ Olympic Marketing Fact File Forrás:
http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/olympic_marketing_fact_file_v3_2015.pdf
(2015.10.30)

⁴ FIFA 2014 Brazília, 214 ország közvetítette a labdarúgó világbajnokság mérkőzéseit. The FIFA World Cup In Numbers Forrás:
http://resources.fifa.com/mm/document/tournament/competition/02/44/29/89/fifaworldcupinnumbers_120714_v7_eng_neutral.pdf (2015.10.30)

⁵ Több mint száz országban közvetítik a mérkőzéseket a 2015-2018 időszakban. UEFA Champions League Broadcast Partners 2015-2018 Forrás:
http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/competitions/General/02/27/24/91/2272491_DOWNLOAD.OAD.pdf (2015.10.30)

⁶ A londoni olimpia (2012) és a Szocsiiban rendezett téli olimpia (2014) eseményeit egyaránt 220 ország közvetítette. London 2012 – 3,635 milliárd néző, Szocsi 2014 – 2,1 milliárd néző. Olympic Marketing Fact File Forrás:
http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/olympic_marketing_fact_file_v3_2015.pdf
(2015.10.30)

A fogalomtárat három csoportra bontjuk:

- 1.1. A 2004. évi I. törvény a sportról (Továbbiakban: Sporttörvény⁷) által használt és meghatározott fogalmak
- 1.2. A Sporttörvény által használt, de meg nem határozott fogalmak
- 1.3. A Sporttörvény által nem használt fogalmak

Erre a csoportosításra azért van szükség, mert a Sporttörvény alapvetően adós maradt cizellált sportjogi definíciók megadásával, melyek pótlása szükséges választott témánk feldolgozásához. A fogalomtárat tanulmányunk kiindulási pontjaként kezeljük, amelyhez viszonyítva teszünk a témánkra vonatkozó megállapításokat, valamint fogalmazunk meg javaslatokat.

1.1. A Sporttörvény által használt és meghatározott fogalmak. Ebben a részben olyan fogalmakkal foglalkozunk, amelyek hangsúlyozása szükséges a tanulmányunk témaválasztása szempontjából, annak tágabb környezetét mutatja meg, de a rendszertanilag nem beilleszthetők a téma szöveges kifejtésébe.

Sporttevékenység: a meghatározott szabályok szerint, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, amely a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgálja.⁸ A köznyelvi értelmezést, amely szerint a sport meghatározott szabályok szerint folytatott testgyakorlás, megerősíti a Magyar értelmező kéziszótár is.⁹

Magát, a sporttevékenységet végző személyek köre:

Sportoló: az a természetes személy, aki sporttevékenységet végez.¹⁰

Versenyszerűen sportoló (Továbbiakban: *versenyző*): az a természetes személy, aki a sportszövetség által kiírt, szervezett vagy engedélyezett versenyeken, vagy versenyrendszerben vesz részt. A versenyző vagy amatőr, vagy hivatásos sportoló.¹¹

A törvényszöveg alapján a hivatásos sportoló csak versenyző lehet. Álláspontunk szerint a Sporttörvény nem határozza meg az amatőr sportolók teljes körét, csak annyit állapít meg, hogy a nem hivatásos versenyző amatőr sportolónak minősül. Arra nem ad választ, hogy ezen kívül ki minősül még amatőr sportolónak.

Ugyanakkor, az amatőr vs. hivatásos (profi) minősítés sem a sporttevékenységhez való hozzáállásról, sem az űzött sporttevékenység színvonaláról nem mond el semmit. Alapvetően a gazdasági, létfenntartó tevékenység jelenik meg határvonalként.

Diáksportoló: Az országos diák- és főiskolai-egyetemi sport szövetségei által, illetve közreműködésükkel szervezett diáksport versenyeken résztvevő sportoló a tanulói, hallgatói jogviszonya alapján diáksportolónak minősül

⁷ 2015. október 31-én hatályos állapot

⁸ Sporttörvény 1. § (2)

⁹ CSÁBI Szilvia (szerk.), Magyar értelmező kéziszótár, Akadémiai kiadó, Budapest, 2006, 1196.

¹⁰ Sporttörvény 1. § (1)

¹¹ Sporttörvény 1. § (3)-(4)

függetlenül attól, hogy versenyző vagy szabadidős sportoló.¹² Tehát a versenyző és a szabadidős sportoló egyidejűleg diáksportoló is lehet. Ugyanakkor, a diáksportoló meghatározásból úgy tűnik, mintha a sporttevékenységet végző természetes személyek (sportolók) köre csak két halmazra bontható, versenyzőkre és szabadidős sportolókra, azaz, aki nem versenyző az szabadidős sportoló.

A gazdálkodó szervezetek köre, amelyek keretében a sportolók a sporttevékenységüket végzik:

*Sportszervezet*¹³: a sportegyesületek¹⁴ és a sportvállalkozások.¹⁵

Az egyesület, mint személyeket egyesítő jogi személy forma, egyúttal a legrégebbi jogi személy formáció is. A Ptk. a jogi személy egyesületeket szabályozza, azaz a Sporttörvényi meghatározás – Ptk. szabályai szerinti működés – alapozza meg a sportegyesület jogi személyiségét.¹⁶ Fontos megjegyeznünk, hogy bár az egyesületek közül sportegyesületként csak azok vehetők nyilvántartásba, amelyek a Sporttörvényben meghatározott követelményeknek megfelel, de a követelmények között nem szerepel sportágra utalás vagy egyéb tartalmi ismerv.¹⁷

Sportvállalkozások esetében a formakényszer mellett a tevékenységi körökre vonatkozó Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszer (továbbiakban: TEÁOR), mint statisztikai jegyzék nem ad útmutatást a sporttevékenység – mint főtevékenység -meghatározására.¹⁸

Sportiskola: Az a köznevelési intézmény, jogi személy nonprofit gazdasági társaság, sportegyesület, sportvállalkozás, vagy utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvány, amely az alábbiak szerint utánpótlás-nevelési feladatokat lát el vagy közreműködik azok ellátásában.¹⁹ Két típusát különbözteti meg a Sporttörvény, úgymint köznevelési típusú sportiskola²⁰, valamint egyesületi jellegű sportiskola.²¹

A sportolók és a gazdálkodó szervezetek közötti jogviszony szabályozása:

Sportszerződés: a sportszervezet és az amatőr sportoló jogviszonyát szabályozza.²²

Hivatásos sportoló szerződése: a hivatásos sportoló és a sportszervezet jogviszonyát szabályozza, amely munkaszerződés vagy megbízási szerződés lehet.²³ A hivatásos sportoló sporttevékenységgel összefüggő munkaviszonyára a

¹² Sporttörvény 30. § (2)

¹³ Sporttörvény 15. § (1)

¹⁴ Sporttörvény 16. § (1)

¹⁵ Sporttörvény 18. § (1)-(2)

¹⁶ VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.), Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz, Wolters Kluwer Complex Kiadó, Budapest, 2014, 276.

¹⁷ SÁRKÖZY Tamás, Magyar Sportjog az új Polgári Törvénykönyv után, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2015, 16.

¹⁸ SÁRKÖZY (2015) *i.m.* 16.

¹⁹ Sporttörvény 77. § m)

²⁰ Sporttörvény 77. § ma)

²¹ Sporttörvény 77. § mb)

²² Sporttörvény 5. § (2)-(3)

²³ Sporttörvény 8. § (1)

Munka Törvénykönyvéről (továbbiakban: Mt.) szóló törvényt a Sporttörvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni, például csak határozott időtartamra köthető, próbaidő nem köthető ki, munkaszüneti napokon is rendszeresen foglalkoztatható, a nemzeti válogatott keretben történő szereplésére az Mt. munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatásra vonatkozó szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatáshoz a hivatásos sportoló előzetes hozzájárulása szükséges, etc.²⁴ Az Mt. szerint a munkáltató jogosult a munkavállalót átmenetileg a munkaszerződéstől eltérő munkakörben, munkahelyen vagy más munkáltatónál foglalkoztatni.²⁵

A sportolók versengésének szabályozott keretrendszere:

Versenyrendszer: A sportág nemzetközi szövetsége és a hazai szakszövetség, illetve országos sportági szövetség - kivéve a szabadidősport szövetség - által meghatározott szabályok szerint szervezett fizikai vagy szellemi sportteljesítményt mérő erőpróba. A bajnokság versenyrendszernek minősül. A versenyrendszer hivatásos, amatőr és vegyes (nyílt) rendszerű lehet.²⁶

Versenyszabályzat: A versenyrendszer keretében folytatott sporttevékenységre és az ahhoz közvetlenül kapcsolódó szakmai tevékenységekre vonatkozó előírások rendszerbe foglalt összessége, amely a versenyrendszerben részt vevő sportolók, sportszervezetek, sportszakemberek általános és sportági kötelezettségein túlmenően tartalmazza a versenyrendszert működtető sportszövetség eljárásának szabályait is.²⁷ A versenyszabályok a sport autonóm önszabályozásának megnyilvánulásai, egyfajta normaalkotás. Ez a norma – bár nem jogszabály, inkább jogszabályszerű norma (lex sportiva²⁸) – egy adott sportág résztvevői számára sokszor erősebb szabályok a szuverén alkotta jogszabályoknál.²⁹ Ugyanakkor, egyetértünk Princzinger Péterrel, hogy a sport autonóm szervei által alkotott szabályok, szabályzatok a sportjog forrásai közé sorolandók, jogalkalmazási produktumnak tekintendők.³⁰

Sportrendezvény: sportszervezet vagy sportszövetség által versenyrendszerben vagy azon kívül, résztvevők jelenlétében megtartott verseny, mérkőzés. A sportesemény sportrendezvénynek minősül.³¹

A sportrendezvényeken résztvevő egyéb személyek:

Sportrendezvény résztvevője: az a természetes személy, aki a sportrendezvény helyszínén annak időtartama alatt, valamint a sportrendezvényt megelőzően vagy követően másfél órával tartózkodik. A néző (szurkoló) résztvevőnek minősül.³²

²⁴ Sporttörvény 8. § (2) – (5)

²⁵ Mt. VIII. fejezet A munkaszerződés teljesítése, 30. A munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás 53. § (1)

²⁶ Sporttörvény 77. § q)

²⁷ Sporttörvény 77. § r)

²⁸ SIEKMANN Robert C.R. - SOEK Janwillem (Szerk.), Lex Sportiva: What is Sports Law?, T.M.C. Asser Press, Hága, 2012.

²⁹ SÁRKÖZY (2015) *i.m.* 18.

³⁰ PRINCZINGER Péter, Sportjog I., ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010, 36.

³¹ Sporttörvény 77. § u)

³² Sporttörvény 77. § o)

1.2. A Sporttörvény által használt, de meg nem határozott fogalmak. A sport fogalmi meghatározása nemzetközi kitekintésben:

Sport: A 2004. évi törvény a sportról szól, de nem határozza meg azt, amiről szól, a sport fogalmát, ugyanakkor a Sporttörvény bevezetője alaposan körbeírja azt. Az Európai Sport Charta (továbbiakban: Charta) szerint sport minden olyan fizikai tevékenység, amelynek célja esetenként vagy szervezett formában a fizikai és szellemi erőnlét kifejezése vagy fejlesztése, társadalmi kapcsolatok teremtése, vagy különböző szintű versenyeken eredmények elérése.³³ Megjegyezzük, hogy a Charta definíciója szerint csak a fizikai tevékenység minősül sportnak, azaz például a sakk ebben a felfogásban nem sport. A sport fogalmi köre bővülését, a sport meghatározásának nehézsége tekintetében egyetértünk Sárközy Tamással.³⁴ Álláspontunk szerint a Sporttörvény sporttevékenység meghatározása párhuzamba állítható a sport fogalmával. Ugyanakkor, a magyar jogi szabályozás – bár elveket, célokat deklarál - nem tud mit kezdeni a sport megkettőződésével. Például más az az aerobik, amit a versenyzők, mint versenygyakorlat mutatnak be és más az az aerobik, amit a fitnessztermek kínálnak szolgáltatásként. A „mi a sport?” kérdésre több évtized alatt sem született egységes, általános szabályozás, bár jelentek és jelennek meg sportszakmai³⁵, Magyarországon például Fritz Péter részéről³⁶, valamint – talán meglepő módon - egészségügyi³⁷ válasz-kísérletek, útkeresések.

A sporttevékenységet végzők személyi halmazának további szereplői:

*Szabadidős sportoló*³⁸: A *versenyző* vagy amatőr sportoló, vagy hivatásos sportoló. A nem *versenyző* (aki a sportszövetség által kiírt, szervezett vagy engedélyezett versenyeken, vagy versenyrendszerben nem vesz részt) az csak amatőr sportoló lehet, ahogyan az a hivatásos sportoló definíciójából következik. Jogértelmezési bizonytalanságot látunk abban, hogy a nem *versenyző* amatőr sportolói kör azonosnak tekinthető-e a szabadidős sportolók körével.

A sportolók versengésének egyéb színtere:

Sportesemény: Bár a Sporttörvény tizenhat helyen említi a „sportesemény” kifejezést, a sportrendezvény meghatározásából csak annyit tudunk, hogy a sportesemény sportrendezvénynek minősül.

A sportolók és gazdálkodó szervezetek sportrendezvényen való részvételének előfeltétele:

³³ Európai Sport Charta és a Sport Etikai Kódexe, Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 1992. szeptember 24-én elfogadott és 2001. május 16-án átdolgozott REC (92) 13 és REC (92) 14 számú ajánlások, Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központ, Budapest 2001., Függelék a REC (92) 13 átdolgozott Ajánláshoz, 2. cikk, 1. a.

³⁴ SÁRKÖZY (2015) *i.m.* 11.

³⁵ DIETRICH Knut – HEINEMANN Klaus (szerk.), *Der nicht-sportliche Sport*, Karl Hofmann, Schorndorf, 1989, 11-45.

³⁶ FRITZ Péter, *Mozgásos rekreáció – rekreáció mindenkinek I.*, Bába Kiadó, Szeged, 2011, 28-36.

³⁷ CASPERSEN J. Carl, POWELL E. Kenneth, CHRISTENSON M. Gregory, *Physical Activity, Exercise, and Physical Fitness: Definitions and Distinctions for Health-Related Research*, Public Health Reports – Journal of the

U.S. Public Health Service, VOLUME 100 NO. 2 March-April 1985, 126-131.

³⁸ Sporttörvény 30.§ (2)

Indulás, indulási (nevezési) jog: A Sporttörvény több helyen használja ezeket a fogalmakat, anélkül, hogy meghatározná. Például, a versenyrendszerben (bajnokságban) való indulás (nevezés) joga nem ruházható át, az erre irányuló szerződés semmis.³⁹ Ugyanakkor a Sporttörvény az indulási jogot azonosítja a nevezési joggal.

A világ talán legismertebb, a nemzetek legszélesebb körét bevonó sportrendezvénye, mozgalma szerveződésének meghatározó szervezete:

NOB: A NOB az olimpia fővárosában, Lausanne-ban (Svájc) székelő nemzetközi, nem kormányzati, nonprofit, határozatlan időtartamra létrejött, jogi személyiséggel rendelkező szervezet. Jogi státuszát – a hatályos Olimpiai Karta szerint – a Svájci Szövetségi Tanáccsal kötött egyezmény biztosítja⁴⁰, amely egyezmény 2000. november 1-től hatályos. A NOB tagjai kizárólag természetes személyek lehetnek. A tagok száma nem haladhatja meg a 115 főt.⁴¹

Olimpiai Karta: A modernkori olimpizmus alapelveit foglalja egységes szerkezetbe. Három fő célja van⁴²:

- Alkotmányos jellegű, rögzíti és emlékeztet az olimpiai eszme alapvető elveire és értékeire
- A NOB alapszabályául szolgál.
- Meghatározza a legfontosabb kölcsönös jogokat és kötelezettségeket az olimpiai mozgalom három kulcsszereplője – a NOB, a nemzetközi szövetségek és a nemzeti olimpiai bizottságok – között, valamint az Olimpiai Játékok szervező bizottságai vonatkozásában. Mindegyik szervezetnek meg kell felelni az Olimpiai Karta rendelkezéseinek.

1.3. A Sporttörvény által nem használt fogalmak. A kajak-kenu sport, és annak szakágai meghatározása a Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség Alapszabálya⁴³ (továbbiakban: ICF-Alapszabály) alapján:

A kajak-kenu sport: minden kajak és evezős aktivitás, amely során az evezős előre halad egy- vagy kéttollú lapáttal.

Szakág: Az ICF Alapszabálya értelmében a kajak-kenu sportághoz tartoznak: gyorsasági (sprint), maraton (marathon), kajak-póló (canoe polo), szlalom (slalom), szabadstílusú (freestyle), vadvíz (wildwater), vitorlás kajak-kenu (canoe sailing), sárkányhajó (dragon boat), tengeri kajak (ocean racing), para kajak-kenu (paracanoe) szakágak.⁴⁴ Tehát a szakág fogalma nem kerül meghatározásra, pusztán egy taxatív felsorolás található a szakágakról. Ugyanakkor, a Magyar Kajak-Kenu Szövetség Alapszabálya⁴⁵ (továbbiakban:

³⁹ Sporttörvény 33.§ (2)

⁴⁰ FOSTER Ken, Is There a Global Sport Law?, Entertainment Law, Vol. 2, No. 1, Spring 2003, 1–18. Lecturer in Law, University of Warwick.

⁴¹ Olimpiai Karta – 2 The International Olympic Committee (IOC), 15 Legal status 1-2.

⁴² 2015. augusztus 2-től hatályos Olympic Charter (Továbbiakban: Olimpiai Karta) – Introduction to the Olympic Charter Forrás: http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf (2015.10.12)

⁴³ Hatályos: 2014. november 1-től, Forrás: <http://www.canoeicf.com/icf/AboutICF/Rules-and-Statutes.html> (2015.10.12)

⁴⁴ Alapszabály I. Általános Rendelkezések 1. § (2) a)

⁴⁵ Hatályos: 2015. november 20. I. Általános Rendelkezések 1. § (2) b) pont

Forrás: http://kajakkenusport.hu/szovetseg/dokumentumok/szabalyzatok/mkksz_alapszabalya/

Alapszabály) – példálózó felsorolással - tovább bővíti a szakágak körét.

A tanulmányunkban kiemelten kezelt kajak-kenu sportág legfontosabb szabályalkotó szervezetei:

International Canoe Federation (Továbbiakban: ICF): Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség. Az ICF, mint nemzetközi sportszövetség rendelkezik a nemzetközi versenyszabályzat-megállapítási monopóliummal, amely szabályzatnak a tagországok nemzeti kajak-kenu szövetségei, azok sportszervezetei és kvázi sportszervezetei⁴⁶, valamint a tagi vagy szerződés jogviszonnyal rendelkező versenyzői önként alávetik magukat.⁴⁷

Magyar Kajak-Kenu Szövetség (továbbiakban: MKKSZ): A Magyar Kajak-Kenu Szövetség a Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség (ICF) alapszabályában és a sportról szóló 2004. évi I. törvényben meghatározott, a kajak és kenu sportág feladatainak ellátására, a kajak-kenu sportversenyek szervezésére, tagjai érdekvédelmére és a részükre való szolgáltatásokra, valamint a nemzetközi kapcsolatok lebonyolítására létrehozott, az e sportágban működő sportszervezetekre épülő, tevékenységüket összehangoló, munkájukat segítő és támogató, önkormányzattal rendelkező, a Sporttörvény, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény és a Polgári Törvénykönyv alapján működő országos sportági szakszövetség.⁴⁸

A kajak-kenu sportban versengő sportolók versenyének keretrendszeré:

ICF – Canoe Sprint Competition Rules (Továbbiakban: CSCR): A Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség gyorsasági szakág versenyszabályzata.⁴⁹

ICF – Canoe Slalom Competition Rules (Továbbiakban: CSLCR): A Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség szlalom szakág versenyszabályzata.⁵⁰

ICF – Canoe Marathon Competition Rules (Továbbiakban: CMCR): A Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség maraton szakág versenyszabályzata.⁵¹

ICF – Dragon Boat Competition Rules (Továbbiakban: DBCR): A Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség sárkányhajó szakág versenyszabályzata.⁵²

MKKSZ Gyorsasági kajak-kenu versenyszabályok (továbbiakban. Gyorsasági versenyszabályok): A kajak-kenu sportág gyorsasági szakága

(2016.05.11)

⁴⁶Tanulmányunkban a sportiskolákat és az utánpótlás-nevelést végző alapítványokat kvázi sportszervezetként említjük.

⁴⁷SÁRKÖZY (2015.) i.m. 19.

⁴⁸MKKSZ Alapszabály (továbbiakban: Alapszabály) I. Általános Rendelkezések 1. § (1)

Forrás: http://kajakkenusport.hu/szovetseg/dokumentumok/szabalyzatok/mkksz_alapszabalya/
(2015.10.31)

⁴⁹Hatályos: 2015. január 1-től, Forrás: <http://www.canoeicf.com/icf/AboutICF/Rules-and-Statutes.html>
(2015.10.12)

⁵⁰Hatályos: 2015. január 1-től, Forrás: <http://www.canoeicf.com/icf/AboutICF/Rules-and-Statutes.html>
(2015.10.12)

⁵¹Hatályos: 2015. január 1-től, Forrás: <http://www.canoeicf.com/icf/AboutICF/Rules-and-Statutes.html>
(2015.10.12)

⁵²Hatályos: 2015. január 1-től, Forrás: <http://www.canoeicf.com/icf/AboutICF/Rules-and-Statutes.html>
(2015.10.12)

versenyszabályzata.⁵³

MKKSZ Maratoni kajak-kenu versenyszabályok (továbbiakban: Maraton versenyszabályok): A kajak-kenu sportág maraton szakága versenyszabályzata.⁵⁴

MKKSZ Sárkányhajó versenyszabályok (továbbiakban: Sárkányhajó versenyszabályok): A kajak-kenu sportág sárkányhajó szakága versenyszabályzata.⁵⁵

Zebra: Az MKKSZ elnöksége által elfogadott szabályzat, amely részben a szakági versenyszabályokat egészíti ki, pontosítja azokat.⁵⁶

Versenyszám: A hajóosztályból és a versenytávból áll össze, férfi vagy női, korosztályos bontásban. (Például NC1-1.000m, felnőtt női kenu egyes 1.000m) A szakági versenyszabályok határozzák meg a hajóosztályokat, a versenytávokat, valamint a versenyzői életkori kategóriákat.

Válogató és tájékoztató versenyek: Válogató és tájékoztató versenyek, amelyeket a válogatott keret, vagy a válogatott csapat összeállítása céljából rendeznek.⁵⁷

Olimpiai sportág: A nyári vagy a téli olimpiai játékok műsorán szereplő sportágak.⁵⁸

Olimpiai versenyszámok: A kajak-kenu sportág gyorsasági és szlalom szakága szerepel a nyári olimpiai játékok műsorán. Gyorsasági szakágban tizenkettő⁵⁹, a szlalom szakágban négy⁶⁰ olimpiai versenyszám van. A szakágak világbajnokságain több versenyszám szerepel. A gyorsasági szakág világbajnokságain az olimpiai versenyszámokon kívül még tizennégy⁶¹ versenyszám, a szlalom szakág világbajnokságain az olimpiai versenyszámokon kívül még hat versenyszám⁶² kerül megrendezésre.

2. A sportolók részvétele a sportrendezvényeken

A sportversenyek sportszakmai szempontból legfontosabb szereplői a sportolók, pontosabban a sportolók meghatározott köre, a versenyzők. Tehát a versenyző a magyar sportjogi szabályozásban - per definitionem - a sportszövetségi versenyrendszerben szereplő, részt vevő sportoló.

⁵³Gyorsasági versenyszabályok Forrás: <http://kajakkenusport.hu/szovetseg/zebra-versenyszabalyok/> (2015.10.31)

⁵⁴Maraton versenyszabályok Forrás: <http://kajakkenusport.hu/szovetseg/zebra-versenyszabalyok/> (2015.10.31)

⁵⁵Sárkányhajó versenyszabályok Forrás: <http://kajakkenusport.hu/szovetseg/zebra-versenyszabalyok/> (2015.10.31)

⁵⁶Zebra Forrás: <http://kajakkenusport.hu/szovetseg/zebra-versenyszabalyok/> (2015.10.31)

⁵⁷Gyorsasági versenyszabályok 2.5.2.2. Sem a maraton, sem a sárkányhajó szakág versenyszabályzata nem határozza meg a válogató verseny fogalmát, bár használja azt.

⁵⁸Forrás: <http://www.mob.hu/olimpiai-sportagak> (2015.10.31.)

⁵⁹CSCR - Appendix 1 - Olympic Programme 2016

⁶⁰CSLCR – Appendix 1 – Qualification System Games of the XXXI. Olympiad Rio 2016 A. Events

⁶¹CSCR - Chapter IV - Special Rules for Senior World Championships, 34 Programme, 34.1.1

⁶²CSLCR - Chapter IV - Special Rules for Senior World Championships, 41.2 Participation

2.1. Játékjog⁶³ - versenyengedély. A sportversenyeken, sportszövetségi versenyrendszerben, bajnokságban a versenyzők a versenyrendszerben vagy versenyeken való részvételre jogosító sportolói igazolvánnyal, ún. versenyengedéllyel⁶⁴ vagy rajtengedéllyel⁶⁵ vehetnek részt. A rajtengedély a versenyengedély speciális fajtája: a sportszövetség által vagy közreműködésével kiírt versenyre, mérkőzésre szóló egyszeri versenyengedély, amely amatőr és szabadidő-sportolók számára teszi lehetővé a részvételt.⁶⁶ A Sporttörvény - bár használja - nem definiálja a szabadidős-sportoló fogalmát, de ezt – a pontos jogértelmezés miatt - megfontolásra javasoljuk. A versenyengedély és a rajtengedély formai és tartalmi elemei a Sporttörvény, illetve annak felhatalmazása alapján miniszteri rendelet, a MOB⁶⁷ és a sportszövetségek szabályzata által meghatározottak. A 2004. évi I. törvény a sportról hatályba lépésével hatályát veszítette az amatőr és a hivatásos sportolói versenyengedély kiadásának feltételeiről szóló 3/2001. (IV. 5.) ISM rendelet, valamint az annak módosításáról szóló 3/2003. (VI. 19.) GYISM rendelet, az 5/2002. (V. 8.) ISM rendelet és a 9/2001. (XII. 23.) ISM rendelet is. A Sporttörvény módosítása⁶⁸ ugyan felhatalmazást ad a sportért felelős miniszternek – jelenleg az Emberi Erőforrás miniszternek -, hogy a kérdést miniszteri rendeletben szabályozza, de ilyen miniszteri rendelet nincs hatályban. Mivel a MOB részéről sem ismert semmilyen hatályos szabályozás a kérdésben, ezért de iure a Sporttörvény, valamint az általa a sportszövetségek számára előírt szabályzatok adnak iránymutatást az amatőr és a hivatásos sportolói versenyengedély kiadásának feltételeire vonatkozóan. A probléma kezelésére két megoldási lehetőséget ajánlunk megfontolásra. Egyik, hogy a sporttörvényi rendelkezésnek megfelelő miniszteri rendelet megszületik. A másik, általunk előnyösebbnek tartott, hogy a Sporttörvény módosításával a sport önrendelkezési jogkörébe helyezzük a szabályozást, a lex sportiva részévé tesszük azt, például a MOB, illetve a fogyatékkal élők esetében a Magyar Paralimpiai Bizottság (MPB) hatáskörébe helyezve.

2.1.1. A Sporttörvény a sportszövetségeket⁶⁹ öt típusba sorolja.⁷⁰ Az országos sportági szakszövetségek⁷¹, valamint a sportági szövetségek⁷² alapvető feladata, hogy szabályzatok kiadásával biztosítsa a sportág rendeltetésszerű működését⁷³, illetve gondoskodik a sportágában a versenyzők nyilvántartásáról, igazolásáról, átigazolásáról, valamint nyilvántartási rendszere alapján adatokat szolgáltat az állami sportinformációs rendszernek.⁷⁴ A Sporttörvény kötelezi az országos sportági szakszövetségeket versenyszabályzat, valamint igazolási (nyilvántartási) és

⁶³ Sporttörvény 77. § f)

⁶⁴ Sporttörvény 3. § (1)

⁶⁵ Sporttörvény 3. § (2)

⁶⁶ Sporttörvény 3. § (2)

⁶⁷ Sporttörvény 38.§ (1)

⁶⁸ 2011. évi CLXXII. törvény

⁶⁹ Sporttörvény 19.§ (1)

⁷⁰ Sporttörvény 19. § (3)

⁷¹ Sporttörvény 20.§ (1)

⁷² Sporttörvény 28.§ (1)

⁷³ Sporttörvény 22. § (1) a)

⁷⁴ Sporttörvény 22. § (2) a)

átigazolási szabályzat megalkotásra.⁷⁵ A sportági szövetségek részére a Sporttörvény szakszövetségi jogokat és kötelezettségeket – benne a szabályzatalkotás jogával és kötelezettségével - biztosít.⁷⁶ A hatályos Sporttörvény adós a szabadidősport és a rendszeres testedzés meghatározásával, mindössze annyit állapít meg, hogy „a szabadidősport szövetségek nem feltétlenül sportágak szerint szerveződő, a szabadidős sporttevékenységre létrehozott országos sportszövetségek”, illetve „szabadidős sporttevékenységnek minősül a hagyományos magyar sportok ápolását célzó sporttevékenység is”.⁷⁷ Egyébként a szabadidősport szövetségek számára is biztosítja a szakszövetségek jogait és kötelezettségeit, ami – a szabadidősport és rendszeres testedzés pontos definiálás hiánya miatt – értelmezhetetlen a versenyengedélyek kérdéskörében. A fogyatékosok sportszövetségei alapvetően a fogyatékosági ágak szerint sérülés-specifikusan szerveződő, a fogyatékosok verseny- és szabadidősportját szolgáló, sporttevékenységre létrehozott országos sportszövetségek.⁷⁸ A fogyatékos sportolók szabadidősportja, rendszeres testedzése, versenyengedélye – definiálás hiányában – szintén nem értelmezhető, bár a Sporttörvény deklarálja, hogy a fogyatékosok országos sportszövetségeit megilletik és terhelik a szakszövetségekre a Sporttörvényben és más jogszabályokban meghatározott jogok és kötelezettségek.⁷⁹ A diák- és főiskolai-egyetemi sport sportszövetségei a diák- és főiskolai-egyetemi sport versenyeknek (a továbbiakban együtt: diáksportverseny) szervezésére, illetve az abban való közreműködésre létrehozott sportszövetségek.⁸⁰ Az országos diák- és főiskolai-egyetemi sport sportszövetségei által, illetve közreműködésükkel szervezett diáksport versenyeken résztvevő sportoló a tanulói, hallgatói jogviszonya alapján diáksportolónak minősül függetlenül attól, hogy versenyző vagy szabadidős sportoló.⁸¹ A diáksport versenyek elkülönülnek a szakszövetség vagy az országos sportági szövetség versenyrendszerében szervezett versenyektől.⁸² A diáksport versenyeket a diák- és főiskolai-egyetemi sport sportszövetségei önállóan - az adott sportág szövetségével egyeztetve - írják ki.⁸³ Azaz, a diákok, illetve a hallgatók pusztán az oktatási intézménnyel fennálló jogviszonyuk alapján diáksportolónak minősülnek, a versenyengedély nem értelmezhető kategória. Noha a diákok, hallgatók versenyei, versenyrendszerük elkülönül a sportági szövetségek versenyeitől, a diák- és főiskolai-egyetemi sport sportszövetségeit egyeztetési kötelezettség terheli a sportági szövetségekkel. Véleményünk szerint ennek hátterében talán a versenysport szempontú gondolkodás állhat. Magyarország nemzetközi sportsikerei orientációs célként jelennek meg a sport más ágazatai, területei előtt is.

⁷⁵ Sporttörvény 23. § (1) a)-b)

⁷⁶ Sporttörvény 28. § (3)

⁷⁷ Sporttörvény 29. § (1)

⁷⁸ Sporttörvény 29. § (2)

⁷⁹ Sporttörvény 29. § (3)

⁸⁰ Sporttörvény 30. § (1)

⁸¹ Sporttörvény 30. § (2)

⁸² Sporttörvény 30. § (3)

⁸³ Sporttörvény 30. § (4)

2.1.2. A versenyengedély elkülönül amatőr és hivatásos versenyengedélyre. Az amatőr sportoló a sportszövetség versenyrendszerében csak akkor vehet részt, ha versenyengedéllyel rendelkezik. Amatőr sportoló sportegyesület keretében tagként, illetve ha a sportszövetség vonatkozó szabályzata másként nem rendelkezik sportszerződés alapján, sportvállalkozás és az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvány keretében pedig - amennyiben az ilyen alapítvány nem minősül egyúttal a Sporttörvényben meghatározott sportiskolának is - sportszerződés alapján sportolhat. Köznevelési típusú sportiskola tanulója tanulói jogviszonya alapján is amatőr sportolónak minősülhet. A tanulói jogviszony szünetelése az amatőr sportoló versenyengedélyének érvényességét nem érinti.⁸⁴ A versenyengedélyt az amatőr sportoló sportegyesület tagjaként vagy a sportegyesülettel, a sportvállalkozással, a jogi személy nonprofit gazdasági társaságként működő sportiskolával, az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvánnyal szerződéses jogviszonyban álló személyként vagy a köznevelési típusú sportiskolával tanulói jogviszonyban álló személyként kapja meg.⁸⁵ A versenyengedély iránti kérelmet az amatőr sportoló a sportszervezetén vagy azon az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványon keresztül, amellyel szerződéses jogviszonyban áll vagy az iskolaként működő sportiskola tanulójaként, azon az oktatási intézményen keresztül, amellyel tanulói jogviszonyban áll vagy a jogi személy nonprofit gazdasági társaságként működő sportiskola sportolójaként azon a nonprofit gazdasági társaságon keresztül, amellyel szerződéses jogviszonyban áll nyújthatja be a sportszövetséghez.⁸⁶

2.1.3. A hivatásos sportolónak hivatásos sportolói versenyengedéllyel kell rendelkeznie. A versenyengedélyt a sportszövetség a hivatásos sportoló kérelmére adja ki.⁸⁷ A hivatásos sportoló - amennyiben törvény kivételt nem tesz - a sportvállalkozással kötött munkaszerződés vagy megbízási szerződés alapján fejti ki sporttevékenységét, feltéve, hogy a megbízási díj a számvitelről szóló törvény alapján bérköltséggént kerül kifizetésre. Hivatásos sportoló sportegyesületben csak akkor végezhet sporttevékenységet, ha ezt a sportszövetség szabályzata lehetővé teszi.⁸⁸

Hivatásos versenyengedély csak hivatásos sportolói munkaszerződéssel vagy hivatásos sportolói megbízási szerződéssel rendelkező versenyző részére állítható ki.⁸⁹

A versenyengedély ún. sportorvosi igazolással, illetve ha a sportszövetség szabályzata lehetővé teszi, 14. év alatti sportolók esetében háziorvosi igazolással együtt érvényes.⁹⁰ A versenyengedély - álláspontunk szerint - a játékjog materializálódása. A játékjog elidegeníthetetlen, megterhelhetetlen személyhez fűződő jog.⁹¹ A hivatásos sportolók játékjogáról szóló tanulmány megállapításait -

⁸⁴ Sporttörvény 5. § (1)

⁸⁵ Sporttörvény 6. § (1)

⁸⁶ Sporttörvény 6. § (2)

⁸⁷ Sporttörvény 9. § (1)

⁸⁸ Sporttörvény 8. § (1)

⁸⁹ Sporttörvény 9. § (2)

⁹⁰ Sporttörvény 3. § (4)

⁹¹ Sporttörvény 9. § (5) első mondata

személyhez fűződő jog, vagyoni értékű jog, forgalomképesség, etc. - ma is érvényesnek tartjuk.⁹² A játékjog kérdésének vizsgálata - ahogyan szabályozása is - elkülönül az amatőr sportolók esetében, bár alapelvekben – elidegeníthetetlen, megterhelhetetlen, személyhez fűződő – nincs különbség a hivatásos sportoló és az amatőr sportoló játékjoga között.⁹³ Az amatőr sportoló játékjoga is a sportolói státuszhoz kapcsolódik. Az amatőr sportolói státusz tagi jogviszony, sportszerződés, valamint tanulói jogviszony alapján jöhet létre.⁹⁴ A tagsági viszony, a sportszerződés vagy a tanulói jogviszony létrejöttével az amatőr sportoló játékjogának használatát a jogviszony fennállásának időtartamára sportszervezetének, sportiskolájának vagy az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványnak ingyenesen átengedi.⁹⁵

Hivatásos sportolók esetében: A hivatásos sportoló játékjogának használatát a sportszervezettel kötött munkaszerződésben vagy megbízási szerződésben a jogviszony fennállásának időtartamára ruházza át a sportszervezetre. A játékjog használatának sportszervezet részére való biztosítása a hivatásos sportoló igazolásának minősül, amelyet a sportszervezetnek a sportszövetség részére - a sportszövetség szabályzatában megállapított módon - be kell jelentenie. A sportszövetség az igazolást nyilvántartásba veszi. A játékjog használatáért a hivatásos sportoló a munkaszerződésben vagy a megbízási szerződésben megállapított külön ellenértékre tarthat igényt. A munkaszerződés vagy a megbízási szerződés időtartamának lejártával, illetve a munkaszerződés vagy a megbízási szerződés jogszerű megszűnése esetén a játékjog használati joga ingyenesen visszaszáll a hivatásos sportolóra. Az ezzel ellentétes megállapodás semmis.⁹⁶

Megjegyezzük, hogy az amatőr, illetve a hivatásos sportolói státusz jogalapjában, jogi hátterében, valamint a státuszhoz kapcsolódó jogosultságokban és kötelezettségekben a változások - álláspontunk szerint – nem zárultak le.⁹⁷

Összegezve a sportszövetségi keretek között, illetve azok közreműködésével megvalósuló magyar sportversenyeken való részvétel - sportolói szempontból - alapvetően kötődik az érvényes versenyengedélyhez. Amennyiben a sportoló rendelkezik érvényes versenyengedéllyel, akkor az ún. nevezési jog jogosultja dönti el a sportoló részvételét a sporteseményen.

2.2. A nevezési jog. A nevezési jog tekintetében kérdéses, hogy a játékjog, illetve annak használata vajon explicit tartalmazza-e a nevezési jogot is vagy pedig a nevezési jog implicit, azaz folyomány. A nevezési jog a Sporttörvényben nem szabályozott jogintézmény. Szabályozott viszont a nevezés jogosultja az Olimpiai Játékok vonatkozásban, a MOB-nak a Sporttörvényben nevesített kizárólagossága

⁹² Ábrahám Attila – Papp Tekla Jogelméleti Szemle (<http://jesz.ajk.elte.hu>) 2008/3. szám (2008. szeptember 15.) Néhány gondolat a hivatásos sportoló játékjogáról

⁹³ Sporttörvény 9. § (5) második mondata

⁹⁴ Sporttörvény 5. § (1)

⁹⁵ Sporttörvény 5. § (7)

⁹⁶ Sporttörvény 9. § (3)-(4)

⁹⁷ RESCHKE Eike, EILERS Goetz, WESTERMANN Harm Peter, Sport als Arbeit: Zur rechtlichen Stellung von Amateuren und Profis (Recht und Sport), C.F. Müller Juristischer Verlag, Heidelberg, 1985.

van: „a sportágak és a sportolók nevezése és sportszakemberek akkreditálása a nyári és téli olimpiai játékokra, a nyári és téli ifjúsági olimpiai játékokra, valamint az európai ifjúsági olimpiai fesztiválra, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság és az Európai Olimpiai Bizottság által elismert sporteseményekre, játékokra, továbbá a nyári és a téli európai ifjúsági olimpiai fesztiválokra”.⁹⁸ Ezen kívül a Sporttörvény csak említi a nevezési jogot, megfelelteti az indulási joggal úgy, hogy az – a nevezési jog – nem átruházható.⁹⁹ Szintén említésre kerül a nevezési jog - indulási jog, mint az annak átruházását tiltó rendelkezés alóli kivételek felsorolása.¹⁰⁰

A nevezési jog kérdéskörét három metszetben, dimenzióban vizsgáljuk. A magyar versenyrendszerben szervezett versenyeken, a nemzetközi szövetség versenyrendszerében szervezett versenyeken, illetve az olimpiai játékokon való versenyzői részvétel, nevezés. Az egyes versenyrendszerekhez (magyar, nemzetközi, illetve az olimpiai játékok) meghatározzuk a lehetséges versenyzői kört, valamint az egyes versenyzők, csapatok tekintetében a nevezési jog jogosultját. A három metszetet a kajak-kenu sportágra vonatkozó magyar sportjogi szabályozás és egyéb - sportági – szabályzatok, valamint az Olimpiai Karta rendelkezései alapján vizsgáljuk

2.2.1. Hazai versenyek. A kajak-kenu sportág sportszövetsége az MKKSZ, amely besorolását tekintve országos sportági szakszövetség. A kajak-kenu sportágon belül több szakág különül el. Tanulmányunk a gyorsasági szakág, a maraton szakág és a sárkányhajó szakág magyar szabályozásával foglalkozik. Mindegyik szakág önálló versenyszabályokkal rendelkezik.¹⁰¹

A gyorsasági és a maraton szakág versenyszabályzata szerint: Hazai versenyek azok, amelyeket az MKKSZ, vagy a hozzátartozó területi Szövetségek, illetve egyesületek rendeznek, és amelyeket előzőleg az MKKSZ szabályainak megfelelően az adott évi versenynaptárban szerepeltetnek, vagy az MKKSZ külön engedélyével soron kívül, de időben meghirdettek. Az MKKSZ előzetes engedélye nélkül verseny nem rendezhető.¹⁰² A sárkányhajó szakág versenyszabályzata kevesebb konkrétumot tartalmaz: Hazai versenyt csak az MKKSZ előírásai szerint lehet meghirdetni.¹⁰³

2.2.1.1. A hazai versenyeken résztvevő sportolók köre. A Sporttörvény a sportszövetségek által működtetett versenyrendszerek (bajnokságok) három típusát sorolja fel, úgymint amatőr, hivatásos, valamint vegyes (nyílt).¹⁰⁴ Ezen kívül a Sporttörvény ismer egy kvázi negyedik versenyrendszert (bajnokságot), ami tulajdonképpen az amatőr versenyrendszer egy speciális fajtája: „Amatőr

⁹⁸ Sporttörvény 38.§ (3) fa)

⁹⁹ Sporttörvény 33.§ (2)

¹⁰⁰ Sporttörvény 33.§ (1) - (4)

¹⁰¹ Az olimpia műsorán is szereplő szlalom szakágnak nincs magyar versenyszabályzata, mivel Magyarországon nincs szakági sportoló, sportszakember, versenyek, etc., ezért a szlalom szakágot csak nemzetközi dimenzióban vizsgáljuk.

¹⁰² Gyorsasági versenyszabályok 2. 5. Hazai versenyek, Maraton versenyszabályok 2015, 2.1 Hazai versenyek

¹⁰³ Sárkányhajó versenyszabályok 18.3

¹⁰⁴ Sporttörvény 39. § (1)

versenyrendszerben (bajnokságban) az amatőr sportolók és sportegyesületek mellett hivatásos sportolók, illetve sportvállalkozások csak a sportszövetség versenyszabályzatában megállapított feltételek mellett vehetnek részt. E feltételek keretében a sportszövetség korlátozhatja a sportvállalkozás által foglalkoztatható hivatásos sportolók számát.¹⁰⁵

A gyorsasági szakág versenyszabályzata szerint az MKKSZ amatőr versenyrendszert működtet, amelyben hivatásos sportolók is részt vehetnek.¹⁰⁶ Sem a maraton, sem a sárkányhajó szakág versenyszabályzata nem tartalmaz semmilyen rendelkezést a versenyrendszerre vonatkozóan, ami miatt értelmezési problémák adódhatnak. Mind a gyorsasági, mind a maraton szakágak versenyszabályzatai - nehezen értelmezhető - módon Szabadidős korosztályról tesz említést.¹⁰⁷

A gyorsasági és a sárkányhajó versenyszabályzat említést tesz az amatőr sportolókról, a gyorsasági versenyszabályzat a Sporttörvénnyel azonos módon határozza meg az amatőr sportoló fogalmát.¹⁰⁸ A gyorsasági szakág versenyszabályzata átveszi a Sporttörvény fogalomhasználatát a hivatásos sportoló meghatározásánál.¹⁰⁹ A gyorsasági és a sárkányhajó szakág versenyszabályzata meghatározza a szabadidős- és diák sportoló fogalmát: „az a természetes személy, aki szabadideje eltöltéseként, nem szervezett formában végez sporttevékenységet, illetve aki szervezett formában folytatott sporttevékenysége során nem vesz részt az MKKSZ hivatalos versenynaptárában szereplő versenyen.¹¹⁰ A gyorsasági és a maraton szakág versenyszabályzata korosztályként szabályozza a szabadidős sportolókat: A Szabadidős és Egyetemi korosztály azok számára nyújt versenyzési lehetőséget, akik szabadidős sportolónaként szeretnének versenyezni, de nem kívánnak részt venni a válogató versenyek sorozatában. Ezekben a versenyszámokban csak olyanok indulhatnak, akik nem vesznek, vagy vettek részt adott évben a válogatóversenyeken sem síkvízen, sem pedig maratonton.¹¹¹

A versenyekre nevezhető létszám – főszabályként – nincs meghatározva, ugyanakkor az egyes korosztályi sajátosságoknak megfelelően szabályozásra kerülhet, hogy egy versenyző hány versenyszámban indulhat.

2.2.1.2. A nevezési jog jogosultja hazai versenyeken. A gyakorlatban az érvényes versenyzési engedéllyel és rendezett sportolói státusszal rendelkező versenyző játékjogát használó sportszervezet vagy kvázi sportszervezet nevezheti a versenyzőt a magyar versenyrendszerben kiírt versenyekre, kivéve, ha feljutásos versenyszámként került meghatározásra. Feljutásos versenyszámok a Magyar Bajnokságon vannak.¹¹² A feljutást területi versenyeken lehet kiharcolni. A

¹⁰⁵ Sporttörvény 39. § (2)

¹⁰⁶ Gyorsasági versenyszabályok 3.9.1.1

¹⁰⁷ Gyorsasági versenyszabályok 2.5.2.1.4. és MKKSZ – Maraton versenyszabályok 2015, 4.1.3 Forrás: <http://kajakkenusport.hu/szovetsseg/zebra-versenyszabalyok/> (2015.10.12)

¹⁰⁸ Gyorsasági versenyszabályok 3.9.2.1. és Sárkányhajó versenyszabályok 3.9.1

¹⁰⁹ Gyorsasági versenyszabályok 3.9.2.2.

¹¹⁰ Gyorsasági versenyszabályok 3.9.2.3.1 és Sárkányhajó versenyszabályok 3.9.3

¹¹¹ Gyorsasági versenyszabályok 3.9.2.4.1. és Maraton versenyszabályok 3.7.1.3

¹¹² Zebra – Bajnokságok 14. o.

sportszervezetek és a kvázi sportszervezetek a Magyar Bajnokság tekintetében ún. „pótnevezésekkel” rendelkeznek, amelyek lehetőséget biztosítanak a feljutás követelményét nem teljesítő versenyzők nevezésére.¹¹³ Fentiek alapján megállapítható, hogy a Magyar Bajnokságokon való indulás, illetve az oda történő nevezés joga nem illeti meg automatikusan a versenyző sportszervezetét, valamint kvázi sportszervezetét.

A nevezési jogot a gyorsasági szakág versenyszabályzata a szövetség tagjaként működő sportkörre - bár a hatályos sporttörvény és a kajak-kenu sportág szabályzatai sem határozzák meg a sportkör fogalmát - ruházza.¹¹⁴ Később már csak sportegyesületről tesz említést a gyorsasági szakág szabályzata: Az érvényes nevezési lapnak tartalmaznia kell a nevező sportegyesület nevét, vagy rövidített megnevezését, a verseny idejét és helyét, a benevezett versenyző(k) teljes nevét, (számítógépes feldolgozás esetén a versenyző azonosító számát) versenyszámát, versenytávját, a hajóosztályt, az évfolyamot, a nevezés keltét, a nevező sportegyesület megbízottjának olvasható aláírását.¹¹⁵ A gyorsasági szakág szabályzata szintén kijelöli a nevezési jog jogosultját - szakosztály, illetve egyesület - a pótnevezések lehetősége ismertetésénél.¹¹⁶ A maraton szakág versenyszabályzata csak sportegyesületekre vonatkozóan szabályozza a nevezési jogosultságot.¹¹⁷ A sárkányhajó szakág versenyszabályzata csak amatőr sportolók és szabadidős sportolók nevezésére tartalmaz rendelkezéseket, a nevezési jog jogosultja - bár nem definiált - a sportkör.¹¹⁸

A hazai versenyekre való nevezése tekintetében a kajak-kenu sportág egyes szakágainak versenyszabályzatai eltérő részletességgel rendezik a nevezési jog kérdéskörét. Fogalomhasználatuk nem eléggé definiált, következetes és koherens. Nehezíti az értelmezést a nemzetközi és a magyar versenyszabályok együttes megjelenítése. Álláspontunk szerint ennek köszönhetően kimarad például a magyar gyorsasági szakág versenyei vonatkozásában életkori meghatározások. Ugyanis a nemzetközi szabályozás meghatározza, hogy mikor indulhat először nemzetközi versenyen, illetve melyik évben indulhat utoljára ifjúsági, illetve U23 korosztályban, amelynek fordítása szerepel a magyar gyorsasági versenyszabályzatban, de a jelölés szerint a magyar versenyeken nem kell alkalmazni. Szintén nehezíti az értelmezést a meghatározatlan fogalmak, például sportkör, használata, illetve olyan fogalmak használata, amely a Sporttörvényben meghatározásra kerül, például sportegyesület, viszont a versenyszabályzatban való használata szűkítést eredményez, hiszen a versenyrendszerben a sportvállalkozások és a kvázi sportszervezetek is részt vehetnek. Jogi értelemben az ún. Zebra tekinthető kellő alapossággal elkészített szabályzatnak.

¹¹³ Zebra – Pótnevezések száma 7. o.

¹¹⁴ Gyorsasági versenyszabályok 3.9.2.3. d)

¹¹⁵ Gyorsasági versenyszabályok 13.3. 2.

¹¹⁶ Gyorsasági versenyszabályok 14.12.5.2.–14.12.5.4.

¹¹⁷ Sárkányhajó versenyszabályok 3.9.2 d)

¹¹⁸ Maraton versenyszabályok 13.4.2

¹¹⁸ Sárkányhajó versenyszabályok 3.9.2 d)

2.2.2. Nemzetközi versenyek. A nemzetközi versenyekre vonatkozó feltételeket a nemzetközi szövetségek szabályzatai határozzák meg. A kajak-kenu sportág nemzetközi szövetsége az ICF. Az ICF alapszabálya szerint a tagfelvételtől az ICF-be – a legfőbb döntéshozó szerv - a kongresszus dönt véglegesen.¹¹⁹ Az ICF alapszabály nem tartalmaz arra nézve semmilyen megkötést, hogy egy adott országból hány nemzeti szövetség lehet ICF tag, azonban a tagfelvételhez kéri a nemzeti olimpiai bizottság vagy a legfelsőbb sportigazgatási szerv igazolását, hogy az ICF-be tagfelvételt kérő szervezet a kajak-kenu sportág irányítója az adott országban.¹²⁰ Amennyiben tehát egy adott országban az egyes szakágak külön-külön sportszövetségekre tömörülnek, azaz több kajak-kenu szövetség létezik, mint irányító szervezet, akkor mindegyik kérheti külön-külön a felvételét az ICF-be. A gyakorlatban az „egy ország egy nemzeti tagszövetség” elv érvényesül.

A „nemzetközi verseny” státusz az ICF szakági versenyszabályokban kerül meghatározásra. Az ICF szakági szabályzatai akként rendelkeznek, hogy a nemzetközi versenyeknek, azok szervezésének, meg kell felelniük az ICF szabályzatának.

A nemzetközi verseny státusz jelenthet:

- Nemzetközi versenyt
- Az ICF Nemzetközi Versenynaptárában szereplő nemzetközi versenyt
- ICF „saját” versenyeket

A nemzetközi versenyek köre szélesebb, mint az ICF „saját” versenyeké. Egy nemzeti szövetség vagy annak klubja által szervezett verseny akkor minősül nemzetközinek, ha arra külföldi versenyzőt is meghívtak.¹²¹ A nemzetközi versenyek egy része megjelenik az ún. Nemzetközi Versenynaptárban. A Nemzetközi Versenynaptárban szereplő – gyorsasági, szlalom, maraton, illetve sárkányhajó szakágakban - nemzetközi verseny rendezésére csak ICF tag nemzeti szövetség jelentkezhet.¹²² Mind a gyorsasági, mind a szlalom és mind a sárkányhajó szakág esetében az ICF Nemzetközi Versenynaptárban szereplő, nemzeti szövetségek által szervezett versenyek versenyszámai akkor minősülnek nemzetközinek, ha azokban legalább három hajóegység indul és legalább kettő nemzeti szövetség részvételével kerül megrendezésre.¹²³ A maraton szakágban nincs minimum részvétel meghatározva a nemzetközi versenyszámokra. Az ICF Versenynaptár különbözik az ICF Nemzetközi Versenynaptártól. Az ICF Versenynaptárban csak az ICF „saját” versenyekéi - a szakági korosztályos világbajnokságok és a szakági világkupák, illetve szlalom szakágban a ranglista

¹¹⁹ ICF- Alapszabály Chapter II – Membership Article 8 – Eligibility 1.

¹²⁰ ICF – Alapszabály Chapter II – Membership Article 9 – Admission to membership 2.

¹²¹ CSCR Chapter I - General Regulations 2.1, CSLCR Chapter I General Regulations 2.1.1, CMCR Chapter I - General Regulations 2.1, CDBCR Chapter I - General Regulations 2.1

¹²² CSCR Chapter I - General Regulations 4 International Competition Calendar 4.1, CSLCR Chapter I - General Regulations 4 International Competition Calendar 4.1, CMCR Chapter I General Regulations 5 International Competition Calendar 5.1, CDBCR Chapter I - General regulations 4 International Competition Calendar 4.1

¹²³ CSCR Chapter I - General Regulations 5. Minimum participation, CSLCR Chapter I - General Regulations 5. Minimum participation, CDBCR Chapter I - General regulations 5. Minimum participation

versenyek - szerepelnek.¹²⁴ A gyorsasági szakág versenyszabálya úgy rendelkezik, hogy az ICF gyorsasági világbajnokság minden évben négy versenyből álló sorozat, amelyből az utolsó verseny a világbajnokság. Olimpia évében a világbajnokság sorozat három versenyből áll, olimpiai évben nem rendeznek felnőtt világbajnokságot.¹²⁵ A szlalom szakágakban – az olimpiai évek kivételével – szintén minden évben rendeznek felnőtt világbajnokságot.¹²⁶ A gyorsasági és a szlalom szakágakban a felnőtt világbajnokságoktól elkülönítve rendeznek minden évben utánpótláskorúak (15-18. életév: ifjúsági és 15-23. életév: U23¹²⁷) részére világbajnokságokat. A szlalom szakágban - egy adott évben – nincs meghatározva a világbajnokság száma a versenyszabályzatban, de rögzítésre kerül, hogy kettő évre előre meg kell hirdetni az ún. Világbajnokság Versenynaptárt.¹²⁸ A maraton szakágban nem rendeznek világbajnokságot, a korosztályos világbajnokságot évente rendezik meg.¹²⁹ A sárkányhajó szakágban sem rendeznek világbajnokságot, a korosztályos világbajnokságot kettő évente rendezik meg.¹³⁰ A gyorsasági és a szlalom szakágban világbajnokságot, valamint mind a négy szakág világbajnokságát csak ICF tag nemzeti szövetség rendezheti meg.¹³¹

A nemzetközi versenyek közül kiemelkednek az olimpiai játékok, amelyekre nézve az ICF versenyszabályok külön rendelkezéseket tartalmaznak az olimpiai műsorban szereplő gyorsasági és a kajak szlalom szakágak versenyére, kvalifikációs szisztémájára.

2.2.2.1. A nemzetközi versenyeken résztvevő sportolók köre. Mindegyik vizsgált szakág nemzetközi versenyein olyan sportolók vehetnek csak részt, akik valamelyik ICF tag nemzeti szövetségben rendelkeznek jogviszonnyal, vagy az ICF tag nemzeti szövetség tagszervezetének tagjai.¹³² Világbajnokságokon, világbajnokságokon csak ICF tag nemzeti szövetség vehet részt. A gyorsasági és a sárkányhajó szakág világbajnokságain csak egy-egy egység nevezésére nyílik lehetőség versenyszámonként.¹³³ Világbajnokságokon a szlalom szakágban legfeljebb három, a maraton szakágban legfeljebb kettő egység indulhat

¹²⁴ CSCR Chapter I - General Regulations 4. International Competitions Calendar, CSLCR Chapter I - General Regulations 4. International Competitions Calendar, CMCR Chapter I - General Regulations 5. International Competitions Calendar, CDBCR Chapter I - General Regulations 4. International Competitions Calendar

¹²⁵ CSCR Chapter VII - Special Rules for the ICF World Cup Competitions – Article 2

¹²⁶ CSLCR Chapter IV - Special Rules for Senior World Championships – 41.1 Organisation – 41.1.2

¹²⁷ CSCR Chapter V - Special Rules for Junior and Under 23 World Championships, CSLCR Chapter I - General Rules – 3 Competitors – 3.4

¹²⁸ CSLCR Chapter VII - Special Rules for World Cup Competition - 44.1 Purpose - 44.1.3

¹²⁹ CMCR Chapter V - Special Rules for World Championships - 34 Arrangements

¹³⁰ CDBCR Chapter V Special Rules for World Championships - 36 Arrangements – 36.2

¹³¹ CSCR Chapter I – General Regulations – 4 International Competition Calendar 4.1, ICF-CSLCR Chapter I – General Regulations - 4 International Competition Calendar 4.1, CMCR General Regulations – 5 International Competition Calendar 5.1, CDBCR 4 International Competition Calendar 4.1

¹³² CSCR, CSLCR, CMCR és CDBCR Chapter I General Regulations – 3 Competitors 3.1

¹³³ CSCR Chapter IV Special rules for Senior World Championships - 33 Arrangements – 33.3 és Chapter V - Special rules for junior and under 23 World Championships – 46 Arrangements 46.4, CDBCR Chapter V Special rules for World Championships - 36 Arrangements – 36.3

versenyszámonként, egy-egy nemzeti szövetség képviselőjében.¹³⁴ A gyorsasági szakágban rendezett világbajnokságon legfeljebb kettő ország vehet részt egy nemzeti szövetség képviselőjében versenyszámonként, míg a szlalom szakág világbajnokságjain versenyszámonként legfeljebb öt ország.¹³⁵

2.2.2.2. A nevezési jog jogosultja nemzetközi versenyeken

A gyakorlatban a magyar versenyrendszer keretében megrendezett ún. válogató versenyek adnak lehetőséget arra, hogy egy versenyző a válogatottba kerüljön, illetve az MKKSZ nevezze induló egységként. A válogató versenyek nem feljutásra épülő versenyek, azokra közvetlen nevezési lehetőséggel rendelkezik a versenyző játékosként használó sportszervezet, sportiskola, valamint az utánpótlás-nevelést végző alapítvány. Az ICF „saját” versenyekre vonatkozó nevezésre az MKKSZ alapszabálya tartalmaz rendelkezéseket, amelyek szerint az MKKSZ Elnöksége az egyes válogatott kereteket jelöli ki, a Szakmai igazgató pedig az Elnökség által kijelölt keretektől meghatározza és nevezi az induló egységeket.¹³⁶ A válogatott csapatok kijelölése és az induló egységek nevezése az ICF „saját” versenyekre a tárgyévvel megelőző évben elfogadott szakmai programokban szereplő - A felnőtt magyar kajak-kenu válogatott 2015. évi felkészülési programja¹³⁷, Az utánpótlás magyar kajak-kenu válogatott 2015. évi felkészítési programja¹³⁸, Kvalifikáció a 2015-ös kőlyök kerettagságokra¹³⁹ - válogatási elveken alapul.

Mind a négy tárgyalt szakágban a versenyzők vagy csapatok önállóan is részt vehetnek nemzetközi versenyen, de ehhez szükséges az adott nemzeti szövetség engedélye.¹⁴⁰ Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a nevezési jog a sportolót vagy a csapatot illeti, de a nevezéshez szükséges az adott nemzeti szövetség engedélye. A gyorsasági, a szlalom, a maraton és a sárkányhajó szakág világbajnokságaira a nevezés csak az ICF tag nemzeti szövetség által lehetséges.¹⁴¹ A maraton és a sárkányhajó szakágakban nem rendeznek külön világbajnokságokat az utánpótláskorú versenyzők részére, az utánpótláskorúak versenyei együttesen kerülnek lebonyolításra a felnőtt világbajnokságokkal, azokon belül külön-külön versenyszámokként.¹⁴² A gyorsasági és a szlalom szakág utánpótláskorú korosztályai részére rendezett világbajnokságokra a felnőtt világbajnokság nevezési

¹³⁴ CSLCR Chapter IV – Special Rules for Senior World Championships – 41.2 Participation 41.2.1, CMCR Chapter V - Special rules for World Championships - 37 Arrangements

¹³⁵ CSCR Chapter VII Special rules for the ICF World Cup Competitions – Article 17, ICF-CSLCR Chapter VII Special rules for World Cup Competition 44.3 Entries 44.3.1

¹³⁶ Alapszabály – VII A Szövetség Elnöksége – Az Elnökség feladata és hatásköre 25.§ (2) m) pont, X A Szakmai igazgató 36.§ (4) h)

¹³⁷ Forrás: [http://kajakkenusport.hu/gyorsasagi/gyorsasagi/felkeszulesi-programok/felnott/\(2015.10.15\)](http://kajakkenusport.hu/gyorsasagi/gyorsasagi/felkeszulesi-programok/felnott/(2015.10.15))

¹³⁸ Forrás: [http://kajakkenusport.hu/gyorsasagi/gyorsasagi/felkeszulesi-programok/u23/\(2015.10.15\)](http://kajakkenusport.hu/gyorsasagi/gyorsasagi/felkeszulesi-programok/u23/(2015.10.15))

¹³⁹ Forrás: [http://kajakkenusport.hu/gyorsasagi/gyorsasagi/felkeszulesi-programok/kolyok/\(2015.10.15\)](http://kajakkenusport.hu/gyorsasagi/gyorsasagi/felkeszulesi-programok/kolyok/(2015.10.15))

¹⁴⁰ CSCR, CSLCR, CMCR és CDBCR Chapter I General Regulations – 3 Competitors 3.2

¹⁴¹ CSCR Chapter IV Special Rules for Senior World Championships – 36 Invitation, entries and timetable – 36.2 és 36.2.1, CSLCR Chapter III Racing Organisation and Regulations of the Competitions – 11 Entries – 11.3, CMCR Chapter V Special rules for World Championships 37 Invitations, entries and programme 37.2.1, CDBCR Chapter V Special rules for World Championships 38 Invitations, entries and programme 38.

¹⁴² CMCR Chapter V Special rules for World Championships 34 Arrangements, CDBCR Chapter II Categories, boat construction and trademarks 6 Categories 6.1

rendelkezései irányadók.¹⁴³ A gyorsasági szakágban világbajnokságra csak ICF tag nemzeti szövetség nevezhet.¹⁴⁴

2.2.3 Olimpiai Játékok. Az Olimpiai Játékok egyéni versenyzők és csapatok küzdelme, nem országok versenyeznek egymással.¹⁴⁵ Az Olimpiai Játékokhoz kapcsolódó valamennyi jog tulajdonosa a NOB.¹⁴⁶ Az Olimpiai Játékok az olimpiászhoz igazodnak. Az olimpiász négy egymás után következő év időtartamot jelöl, a kezdő év január 1.-től a negyedik év december 31.-ig tart, számozása az 1896-ban rendezett első újkori Olimpiai Játékoktól kezdődött, 2008. január elsején a XXIX. olimpiász vette kezdetét.¹⁴⁷ (Jelenleg - 2015. december 31.-ig - a XXX. olimpiászban járunk.) A nyári Olimpiai Játékokat az olimpiász első évében, a téli Olimpiai Játékokat az olimpiász harmadik évében rendezik meg.¹⁴⁸ A kajak-kenu sportág – a gyorsasági- és a szlalom szakágak olimpiai versenyszámai - a nyári olimpia műsorán szerepel.

2.2.3.1. Az Olimpiai Játékokon résztvevő sportolók köre. Az Olimpiai Játékok túlzásfoltosságának elkerülése érdekében a hatályos Olimpiai Karta létszámlimitet állapít meg, amely a nyári Játékok esetében –eltérő megállapodás hiányában – megközelítőleg tízezer-ötszáz versenyzőt, ötezer edzőt és segítőt, illetve háromszáztíz versenyszámot jelent.¹⁴⁹

Az Olimpiai Játékok műsorán szereplő sportágak – azok nemzetközi szövetségei - meghatározott létszámkeretet, ún. kvótát kapnak. Az Olimpiai Játékokat ún. kvalifikációs versenyek előzik meg, ahol a sportág számára meghatározott kvóták kerülnek szétosztásra az egyes nemzeti sportszövetségek között, versenyzők teljesítménye alapján. Az ICF gyorsasági versenyszabályzata a szubszidiaritás elvét alkalmazza, amennyiben minden jelentkezés, nevezés és program tekintetében a NOB szabályait rendeli alkalmazni azzal, hogy minden olyan kérdésben, amelyben a NOB nem rendelkezik, az ICF szabályait kell alkalmazni.¹⁵⁰ Mind a gyorsasági, mind a szlalom szakág versenyszabályzata külön fejezetben foglalkozik az olimpiai kvalifikáció, a kvótaszerzés kérdésével. Meghatározásra kerülnek az olimpiai versenyszámok: a gyorsasági szakágban tizenkettő versenyszám, amelyből négy női¹⁵¹, illetve a szlalom szakágban négy versenyszám, amelyből egy női.¹⁵² Meghatározásra kerül a sportág, és azon belül a szakágak kvótaszáma, azaz versenyzői létszáma: a gyorsasági szakágban legfeljebb kettőszáz-negyvennyolc

¹⁴³ CSCR Chapter V - Special rules for junior and under 23 World Championships, CSLCR Chapter V - Special rules for junior and under 23 World Championships

¹⁴⁴ CSCR Chapter VII Special rules for the ICF World Cup Competitions – Article 4

¹⁴⁵ Olimpiai Karta – 1 The Olympic Movement 6 Olympic Games 1.

¹⁴⁶ Olimpiai Karta - 1 The Olympic Movement – 7 Rights over the Olympic Games and Olympic Properties

¹⁴⁷ Olimpiai Karta – 1 The Olympic Movement – 6 Olympic Games - Bye-law to Rule 6 1-2.

¹⁴⁸ Olimpiai Karta – 5 The Olympic Games - I. Celebration, Organisation and Administration of the Olympic Games - 32 Celebration of the Olympic Games 1.

¹⁴⁹ Olimpiai Karta - 5 The Olympic Games – 45 Programme of the Olympic Games - Bye-law to Rule 45 – 3 Other provisions 3.2

¹⁵⁰ CSCR Chapter VI – Special rules for Olympic Games 48 Application and Programme

¹⁵¹ CSCR Appendix 3 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 A. Events

¹⁵² CSLCR Appendix 1 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 A. Events

versenyző (egyszáz-ötvennyolc férfi és nyolcvannolc nő + kettő fő, aki kérelem alapján vehet részt az Olimpiai Játékokon)¹⁵³, a szlalom szakágban nyolcvankettő versenyző (hatvanegy férfi és huszonegy nő)¹⁵⁴. A versenyzői létszám korlátozva van az egyes országok, pontosabban nemzeti olimpiai bizottságok tekintetében is. Egy-egy nemzeti olimpiai bizottság – így a MOB is – legfeljebb tizennyolc versenyzőt (nyolc fő férfi kajak, négy fő kenu, hat fő női kajak)¹⁵⁵ nevezhet az olimpiára, ennyi a megszerezhető kvóta a gyorsasági szakágban. Szlalom szakágban (Magyarországon nincs ilyen szakága a sportágnak, megfelelő környezeti feltételek hiánya miatt.) legfeljebb öt versenyzőt (négy fő férfi és egy fő nő)¹⁵⁶ nevezhet egy nemzeti olimpiai bizottság. Mindkét szakág olimpiai versenyszámaiban megjelölésre kerül a kvalifikációs versenyek és a pótkvalifikációs versenyek listája, illetve a kvótaszerzés számításának módszertana.¹⁵⁷

2.2.3.2. A nevezési jog jogosultja az Olimpiai Játékokra. Az Olimpiai Játékokra vonatkozó nevezésekre a Sporttörvény a MOB kizárólagosságát állapítja meg¹⁵⁸, összhangban az Olimpiai Karta rendelkezésével¹⁵⁹.

Olimpiai Játékokon való részvétel a gyakorlatban egy többlépcsős folyamatot jelent a kajak-kenu sportágban. Az amatőr vagy hivatásos sportolói státuszú, érvényes versenyzési engedéllyel rendelkező versenyzőt a sportszervezete, sportiskolája vagy utánpótlás nevelést végző alapítványa – az MKKSZ szabályzata alapján – nevezi a magyar versenyrendszerben szervezett ún. válogató versenyre. A válogató versenyen elért eredményei alapján – az MKKSZ Elnöksége az éves felkészülési programban megfogalmazott válogatási elveken nyugvó döntését követően - a versenyző bekerülhet a válogatott keretbe, az olimpiát megelőző évben.

Az MKKSZ Szakmai Igazgatója nevezi a versenyzőt egy konkrét versenyszámba, az éves felkészülési programban megfogalmazott válogatási elveken nyugvó döntés alapján. A versenyző olimpiai részvételt biztosító helyet, ún. olimpiai kvótát szerezhet. Fontos megjegyezni, hogy az olimpiai kvóta a nemzeti olimpiai bizottságot illeti, nem a versenyzőnek szól név szerint. A következő évben, az Olimpiai Játékok évében a versenyzőknek ismét rajthoz kell állni a magyar versenyrendszerben szereplő válogató versenyeken, a felkészülési programban leírtaknak megfelelően. Ezekre a versenyekre – az MKKSZ versenyszabályzata alapján - a versenyző játékjogának használója jogosult. Amennyiben a versenyző

¹⁵³ CSCR Appendix 3 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 B. 1. Total Quota for Canoe Sprint

¹⁵⁴ CSLCR Appendix 1 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 B. 1. Total Quota for Canoe Slalom

¹⁵⁵ CSCR Appendix 3 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 B. 2. Maximum Number of Athletes per NOC

¹⁵⁶ CSLCR Appendix 1 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 B. 2. Maximum Number of Athletes per NOC

¹⁵⁷ CSCR Appendix 3 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 D. Qualification Places és CSLCR Appendix 1 - Qualification System – Games of the XXXI Olympiad Rio 2016 D. Qualification Pathway

¹⁵⁸ Sporttörvény 38.§ (3) fa) pont

¹⁵⁹ Olimpiai Karta - 5 The Olympic Games - 44 Invitations and Entries 2.

teljesíti a válogatási elvekben leírt követelményeket, akkor az KKSZ elnöksége javasolja a válogatott csapatba kerülését, a Szakmai Igazgató pedig javaslatot tesz a konkrét versenyszámra, ahol a versenyzőt indítani szeretné. A Szakmai Igazgató - MKKSZ Elnöksége közreműködésével – kialakított javaslatát eljuttatja a MOB-hoz, a MOB pedig - a Sporttörvény és az Olimpiai Karta rendelkezései alapján, mint a nevezési jog jogosultja -, bár kötelezettséget nem jelent a javaslat a számára, nevezi az Olimpiai Játékokra.

3. Megállapításaink

A feltett kérdés, ami szerint a játékjog implicit része-e nevezési jog, vagy annak folyamánya, csak akkor válaszolható meg, ha egyben meghatározzuk a vizsgált dimenziót is. Magyar versenyek, versenyrendszer vonatkozásában a nevezési jog a játékjog használatát illeti meg, azaz a nevezési jog a játékjog implicit része. Ez következik abból, hogy a Sporttörvény – amely meghatározza a játékjogot és annak használatát – nem tekinti külön szabályozandó területnek a magyar versenyrendszerre vonatkoztatva. Sportszakmai szempontok alapján is kijelenthetjük, hogy a játékjog használója nem azért létesít jogviszonyt a sportolóval, hogy a sportoló csak edzéseken és belső versengéseken nyújtsa sportképességei legjavát, hanem azért, hogy ezeket a sportolói kvalitásokat használhassa, hasznosíthassa a magyar versenyrendszerben, bajnokságban. Az ICF Nemzetközi Versenynaptárban szereplő versenyeken, valamint az Olimpiai Játékokon való induláshoz nem a játékjog használója a nevezési jog jogosultja. Előbbi esetében az MKKSZ (Alapszabály, ICF szakági versenyszabályok alapján), míg az Olimpiai Játékok tekintetében a MOB (Olimpiai Karta, Sporttörvény alapján). Azaz a játékjog használójának magyar versenyzők esetében nincs nevezési joga az ICF Nemzetközi Versenynaptárban szereplő versenyekre (világbajnokságok, világkupák, etc.), illetve az Olimpiai Játékokra. A gyakorlatban az MKKSZ és a MOB – jogszabályi rendelkezés hiányában - szerződést, ún. Sportolói Szerződés, illetve Olimpiai Sportolói Szerződés köt a versenyzőkkel. Bár a kajak-kenu sportágban nincs rá példa, de más sportágakban külön vizsgálandó azoknak a nem magyar versenyzőknek a helyzete, akik a magyar versenyrendszerben (bajnokságban) versenyeznek, de nemzetközi versenyeken (bajnokságokban), Olimpiai Játékokon a nemzeti válogatottjuk tagjaként szerepelnek.

A Sporttörvény biztosította szabályozási keret nem fedi le sem a Sporttörvény bevezetésében szereplő gondolatíságot, sem a Nemzeti Sportstratégia (továbbiakban: Sportstratégia)¹⁶⁰ megállapításait. Az azokban körvonalázódott sportpolitikai döntés markáns eleme – a versenysport sikeressége és eredményessége mellett - a szabadidősport. A Sporttörvény alapvetően versenysport szemléletű szabályozási megközelítést alkalmaz, amely leginkább a szervezett keretek közötti sporttevékenységre kidolgozott szabályozást jelent. A Nemzeti Sportstratégia megállapítása szerint viszont a szabadidős

¹⁶⁰ 65/2007. (VI. 27.) OGY határozat a Sport XXI. Nemzeti Sportstratégiáról

sporttevékenységet végzők nagy része nem szervezeti keretek között végez testedzést, azaz nem rendelkezik jogviszonnyal semmilyen sportszervezettel vagy kvázi sportszervezettel. Ennek ellent mond a – véleményünk szerint - versenysport centrikus Sporttörvény, amely túldimenzionálja a sportegyesületet, mint a magyar sport hagyományos szervezeti alapegységét, a versenysport, a tehetséggondozás, az utánpótlás-nevelés és a szabadidősport műhelyét.¹⁶¹ Annyiban vitatkozunk Sárközy Tamás álláspontjával - amely szerint hiba lenne, ha az állami jogi szabályozás kiterjedne a teljes szabadidősportra¹⁶² -, hogy a jelenlegi jogi szabályozottság szintje nem tisztázza megfelelően a feladatköröket, hatásköröket, működési feltételeket és felelősségi köröket, amely gátja a fent említett sportpolitikai döntés megvalósulásának, kiteljesedésének.

Véleményünk szerint az indulási jog és nevezési jog szinonim használata nem indokolt, mivel az indulási jog inkább egy passzív szemléletű, a nevezési jog aktív szemléletű. A sportolónak, sportszervezetnek, valamint a kvázi sportszervezetnek van indulási joga, a nevezési jog jogosultjának pedig van nevezésre joga. Az indulási jog és a nevezési jog különbsége – véleményünk szerint – a jogképesség/cselekvőképesség-hez hasonlítható.

Nem kellően alapos az indulási/nevezési jog kidolgozottsága a sportoló és a sportszervezet, valamint a kvázi sportszervezet vonatkozásában, különös tekintettel az egyéni sportágakra.

A játékjog használata ideiglenes átadását (kölcsonadás) vagy végleges átadását (átigazolás) a Sporttörvény csak sportszervezetek, sportiskolák és utánpótlás-nevelést végző alapítványok között értelmezi.¹⁶³ A nemzeti válogatottba kerülés kérdésköre, Magyarország képviselte válogatott versenyzőként csak a hivatásos versenyzőkre vonatkozó szabályoknál kerül említésre a Sporttörvényben, ott is csak foglalkoztatási kérdésként. (A Sporttörvény nem szabályozza a magyar nemzeti bajnokságban (például NB I-ben) szereplő csapat nem magyar labdarúgója saját nemzeti válogatottjában való szereplésének kérdéskörét.)

Nem szabályozott a játékjog, illetve a játékjog használata és az indulási/nevezési jog viszonya.

A magyar kajak-kenu sport szakági versenyszabályzatai nagyban alapoznak a sportág kialakult gyakorlatára, a sportszakmaiságra, de jogi értelemben nem kellően kidolgozottak, hiányosak.

4. Javaslataink

Javaslatainkat nem törvénymódosítási részletességgel fejtjük ki, inkább irányokat szeretnénk megfontolásra javasolni a fentebb ismertettekben kiindulva.

Megkerülhetetlennek tartjuk a sport fogalmi meghatározását, nem elsősorban a fogalmi apparátus pontosítása szempontjából. Meggyőződésünk, hogy a Sporttörvény bevezető részében meghatározott célok csak akkor valósíthatóak

¹⁶¹ Sporttörvény 16. § (2)

¹⁶² SÁRKÖZY (2015), *i.m.* 29.

¹⁶³ Sporttörvény 6. § (1) és 10.§ (1)

meg, amennyiben egyértelműen beazonosítható feladat- és hatáskörök, felelősségi és kompetencia területek kerülnek meghatározásra. Konkrét javaslatunk szerint a sporttevékenység meghatározásából kerüljön ki a „meghatározott szabályok szerint” kitétel, amely alapvetően a sportági gondolkodás megjelenítése. Jelezzük, hogy a Charta sem használja ezt a feltételt a sport fogalmának meghatározásakor.

Bár egyszerűnek tűnhet, a sportoló fogalma meghatározása tekintetében jelzi a nehézségeket Sárközy Tamás.¹⁶⁴ Emiatt a sportolói „státuszokat” nagyobb részletességgel javasoljuk meghatározni; lásd: az alábbiakban.

Hivatásos versenyző: az a versenyző, aki hivatásszerűen, jövedelemszerzési céllal folytat versenyzői tevékenységet, hivatásos versenyzési engedéllyel és hivatásos versenyzői jogviszonnyal rendelkezik. Hivatásos versenyzői jogviszony: sportszervezettel kötött munkaszerződés vagy megbízási szerződés, valamint egyéni vállalkozó, aki szerepel a sportszövetség hivatásos versenyzői nyilvántartásában. A hivatásos versenyző a játékjoga használatát a hivatásos versenyzői jogviszony időtartamára engedi át a használó sportszervezetnek, míg az egyéni vállalkozó hivatásos versenyző önmaga rendelkezik játékjogával.

Amatőr versenyző: a nem hivatásos versenyző amatőr versenyzőnek minősül, ha amatőr versenyzési engedéllyel és amatőr versenyzői jogviszonnyal rendelkezik.

Amatőr versenyzői jogviszony: sportszervettel vagy utánpótlás nevelést végző alapítvánnyal kötött amatőr versenyzői szerződés, sportiskolai tanulói jogviszony, sportszövetség amatőr versenyzői nyilvántartásában szerepel (sportszervezeten, kvázi sportszervezeten kívüli, „egyéni felkészülő” sportoló). Az amatőr versenyző játékjoga használatát az amatőr versenyzői jogviszony időtartamára a sportszervezete vagy kvázi sportszervezete részére átengedi. Amennyiben az amatőr versenyzői jogviszonyának alapja a sportszövetség amatőr versenyzői nyilvántartásában szereplés, akkor a játékjog használata nem kerül átengedésre semelyik sportszervezet vagy kvázi sportszervezet részére sem, marad az amatőr versenyzőnél.

Amatőr sportoló: sportegyesületi tagsági jogviszonnyal rendelkezik, de nem rendelkezik versenyzési engedéllyel. Diáksportoló: a diáksport versenyrendszerében nem indulhat versenyző azokban a versenyszámokban, amelyek jellege hasonló vagy megegyeznek azokkal a versenyszámokkal, amelyekre a versenyző versenyzési engedélye kiterjed. Szabadidős sportoló: sem versenyzési engedéllyel sem sportegyesületi tagsági jogviszonnyal nem rendelkezik. Sportszervezettel, kvázi sportszervezettel, sportszövetséggel sportszolgáltatás nyújtására szerződést köthet.

Versenyző indulási joga: a versenyző olyan körülményeinek összessége, amelyek lehetővé teszik a versenyrendszerben, versenyeken, versenyszámokban való részvételt. Például érvényes versenyzési engedély, a sportoló neme, életkora, nem áll doppingvétség vagy fegyelmi eltiltás hatálya alatt, etc. Az indulási jog csak lehetőséget jelent, nem kötelezettséget a versenyrendszerben, bajnokságban, versenyben való részvételre.

Sportszervezet, kvázi sportszervezet indulási joga: a sportszervezet, kvázi

¹⁶⁴ SÁRKÖZY (2015) *i.m.* 11.

sportszervezet olyan körülményeinek összessége, amelyek lehetővé teszik a versenyrendszerben, bajnokságban, versenyeken, versenyszámokban való részvételt. Például köztartozás mentesség, jogutóddal megszűnés esetköre, etc. Az indulási jog csak lehetőséget jelent, nem kötelezettséget a versenyrendszerben, bajnokságban, versenyben való részvételle.

Versenyző nevezési joga, illetve felelőssége: a sportszövetség által engedélyezett versenyrendszerbe, bajnokságba, versenyekre, versenyszámokra történő nevezési jog és felelősség, amely azt az amatőr versenyzőt illeti meg, akinek amatőr versenyzői jogviszonya a sportszövetségi amatőr versenyzői nyilvántartáson alapul. A nevezési jog gyakorlása felelősséget jelent például a mulasztásos esetek elkerülésére. A nevezés már egyfajta további kötelezettséget is jelent az adott versenyen versenyzésre. Ennek megszegése szankciókat eredményezhet, a versenyszabályokban, versenykiírásokban rögzítetteknek megfelelően.

Sportszervezet, kvázi sportszervezet nevezési joga, illetve felelőssége: a sportszövetség által engedélyezett versenyrendszerbe, bajnokságba, versenyekre, versenyszámokra történő nevezési jog és felelősség, amely kiterjed azoknak a versenyzőknek a nevezésére is, akiknek játékjoga használatával rendelkeznek. A nevezési jog gyakorlása felelősséget jelent például a mulasztásos esetek elkerülésére. A nevezés már egyfajta további kötelezettséget is jelent az adott versenyen versenyzésre. Ennek megszegése szankciókat eredményezhet, a versenyszabályokban, versenykiírásokban rögzítetteknek megfelelően.

Sportszövetség nevezési joga: a sportszövetség rendelkezik a versenyző nevezési jogával a sportág nemzetközi szövetsége által meghatározott nemzetközi versenyekre. A válogatottban szerepléshez a versenyző előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges. Ideiglenesen, a válogatottban szereplés időtartamára a versenyző játékjogának használója a sportszövetség. A játékjog használatának ideiglenes átengedését a játékjog használója nem kötheti semminemű költségterítés, ellenérték, etc. megfizetéséhez. A válogatottban szereplés miatt a versenyző nem részesülhet díjazásban. A nevezési jog gyakorlása felelősséget jelent például a mulasztásos esetek elkerülésére. A nevezés már egyfajta további kötelezettséget is jelent az adott versenyen versenyzésre. Ennek megszegése szankciókat eredményezhet, a versenyszabályokban, versenykiírásokban rögzítetteknek megfelelően.

A MOB nevezési joga: a MOB rendelkezik a versenyző nevezési jogával a Sporttörvény 38.§ (3) fa) pontban felsorolt versenyekre. A válogatottban szerepléshez a versenyző előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges. Ideiglenesen, a válogatottban szereplés időtartamára a versenyző játékjogának használója a MOB. A játékjog használatának ideiglenes átengedését a játékjog használója nem kötheti semminemű költségterítés, ellenérték, etc. megfizetéséhez. A válogatottban szereplés miatt a versenyző nem részesülhet díjazásban. A nevezési jog gyakorlása felelősséget jelent például a mulasztásos esetek elkerülésére. A nevezés már egyfajta további kötelezettséget is jelent az adott versenyen versenyzésre. Ennek megszegése szankciókat eredményezhet, a versenyszabályokban, versenykiírásokban rögzítetteknek megfelelően.

Az MKKSZ részére javasoljuk a szakági versenyszabályok jogi szempontú felülvizsgálatát, egységes fogalomhasználat átvezetését, a versenyszabályok szövegének összhangba hozását a Sporttörvénnyel. Célszerűnek gondoljuk a magyar versenyszabályok egyértelmű elkülönítését a nemzetközi versenyekre irányadó szabályoktól. Hangsúlyozzuk, hasznosnak tartanánk a többi sportág versenyszabályzatának jogi szempontú vizsgálatát is.
